

да се с њим дружи. Како сам испао глуп! проклињао је самога себе. И изненада му у мозгу одјекну упозорење његовог учитеља. »Опружбе дружења са анархистима су довољна опужба. Преузмите акцију, немојте да оклевате или покушате да изнађете засигурно. Немојте бити преварени игром анархиста, који користе децу и жене. Револуционарна мера је ваша сигурна метода испитивања. Логика црвеног терора је — кад год сумњаш, преузми акцију. Убиј. Остави људска права Повељи и Амнестији, твоја је дужност да баниш револуцију!«

Нисам успео! Сазнање га снажно погоди. Све те године напетости, тешког рада, ангажоване борбе одлази низ канализацију цев. Чу кораке и виде своју жену, како се приближава. Била је обучена у каки панталоне и своју плаву жерсје блузу, ону коју јој је донео из града на поклон.

»Ово је извештај, који је ноћас писао«, рече, пружајући братом герилу дебелу коверту. Узе је и стави у џеп.

»Пођи са њима«, рече јој, показујући јој групу герилаца који су одлазили из дворишта. Виде је где иде са осмехом, не добавивши му ни поглед. Братати герилац му се окрете.

»Ох! Ох! Банда плаче!« нацери се.

Није чак ни приметио да плаче, али сада осети сузе како му цуре низ образе. Такође поче да осећа хладноћу ноћи. **Банда!** Издајца! Како је мрзeo то име. Али сада није ништа осећао, као да су сва осећања испарила из њега. Проклете сузе!

»Осећаш се издатим!« рече човек подругљивим гласом. И брз као мунја грабо каза: »Шта је са десетинама другова које си мучио и убио? Шта је са онима за које си наредио да буду убијени? Сећаш ли се њеног вереника? Фини друг. Мучио си га, и пошто ниси могао да га сломиш, одсекао си му главу и избацио му тело на улицу. Још горе, приморао си је да ти буде жена. Можда мислиш да те је волела? Какав ега! Како би могла да воли **Банду**, убицу свог вољеног друга? Хтела је да те убије и дође и придружи нам се, али смо јој рекли не. Наредили смо јој да чека, да темпира своје време. Узео си је, допадало јој се то или не и ми смо то хтели да искористимо на најбољи начин. Отпослао сам је, али би ти она рекла о својој мржњи горим изразима. Дошли смо специјално по тебе. Сви твоји пријатељи су похапшени. Готово је са вама, **Бандо**.«

Да, готово је, мирно се сложи. Сузе су пресахле. Готово? Зар ћу да умрем? Паника га ухвати. Нешто у њему му рече да буде миран. Буди смео! Чинило се да му каже. Али осети како му одлучност чили. Не желим да умрем, рече самоме себи. Присети

Владислав Шешлија

се своје фамилије натраг у граду. Обећао сам им да их посетим следећег лета, сети се. Не желим да умрем! Морају да слушају! Морам да им говорим! Ох, Боже, не желим да умрем! зајеца привизивајући божанство, које је одавно порицао. Сада је отворено јеџао.

Чу пуцањ и чак и пре него што је имао времену да се уплаши био је мртв. Брадоња је употребио своју АК-47 да поново пуца у њега, у главу. Смртоносни погодак. На крају сви они умиру у страху, молећи или јецајући, сувише уплашени да моле за свој живот, или причају до иссрпљености не схватајући да је сувише касно, помислил герилац.

»Хајд'мо«, рече остало двојици.

Герилци одошле. Мртвац, го осим гаћа, лежао је мали и згурен. Његова крв се и даље мешала са црвеним земљом. А на неколико корака даље, кућа коју је називао домом, је горела. У даљини, хијена је завијала, али он није био жив да би је се плашио.

Избор и превод: Надежда Обрадовић

ДЕВОЈКА

Џамајка Кинцаид

При бели веш понедељком и стави га на гомилу камења; пеари обояено рубље уторком, и простири га на конопац да се осуши; не иди гологлава по врелом сунцу; пржи тикице у врелом слатком уљу; потопи своју одећу одмах чим је скинеш; када купујеш памучну тканину да би сашила блузу, провери да нема лепка на себи, иначе после прања неће добро да држи; потопи усољену рибу преко ноћи пре него што је скуваш; јељ истини да певаши калипсо музiku у Недељној школи?; увек једи своје јело тако да се другоме не смучи; недељом покушај да ходаш као дама, а не као дроља чиму нагињеш да постанеш; не певај калипсо псеме у школи недељом; не смеш да разговараш са лукчим момцима, чак ни да их упутиш у добром правцу; не једи воће на улици, јер ће те муве пратити; уопште не певам калипсо и никада у Недељним школама; овако се ушива дугме; овако се прави руцица за дугме које си управо пришла; овако се порубљује хаљина на кад видиш да се поруб опарао и да спрециш да не изгледаш као дроља, а ја знам да ти нагињеш да постанеш једна; овако пеглаш очеву каки кошуљу, тако да нема бора; овако пеглаш очеве каки панталоне тако да немаји ивица; овако гајиш окру — далеко од куће, јер у стаблу окре живе црвени мрави; када садиш купус, пази да добија пуно воде иначе ће те грло од њега срвбети кад га будеш јела; овако чистиш ћошве; овако чистиш читаву кућу; овако чистиш двориште; овако се смешиш некоме који се много не допада; овако се смешиш некоме кога уопште не волиш; овако се смешиш некоме кога много волиш; овако постављаш сто за чај; овако постављаш сто за вечеру; овако постављаш сто за ручак; овако постављаш сто за доручак; овако се понашаш у присуству мушкарца који те не познаје веома добро, тако да неће сместа препознати дрољу за шта сам те опоменула да не постанеш; води рачуна да се купаш сваки дан, макар и са својом сопственом плјувачком; не чучи да би играла кликера — ти ниси мушки, знаш; не бери цвеће других — можеш да ухватиш нешто; не бацај се камењем на косове, јер би то могао да не буде уопште кос; овако се прави пудинг од хлеба; овако се прави пудинг од банана; овако се прави јело с бибером; овако се прави добар лек за назеб; овако се прави добар лек да избациш дете чак пре него што је постало дете; овако се хвата риба; овако се баца натраг риба која ти се не свиђа, и тако ти се ништа рђаво не може десити; овако се мушкарца заплашујеш; овако мушкарца прети теби; овако се воли мушкарца, и ако то не успе има других начина, а ако они не делују, немој се насецирати да дигнеш руке од тога; овако се пљује у ваздух ако ти је до тога, а овако се брзо склањаш да не падне на тебе; овако се саставља крај с крајем; увек притисни хлеб да видиш да ли је свеж; а шта ако ми пекар не дозволи да олипам хлеб?; хоћеш да кажеш да ћеш после свега ти заиста бити врста жене којој пекар неће дозволити да приђе хлеб?

Џамајка Кинцаид је рођена 1949. на острву Антигва. Емигрирала је у САД и постала амерички грађанин. Године 1976. почела је да ради као стални писац за *Њујоркер* и почела да објављује своје приче на његовим страницама. Аутор је једне збирке прича *На дну реке* (1983), и друге две књиге *Ени Џон* (циклус прича) (1985), и *Једно мало место* (1988).

Прича коју објављујемо је штампана 1984. и увршћена је у зборник *Призывајући ветар*, који је приредио Кларенс Мејџор. 1993.

Превела Надежда Обрадовић